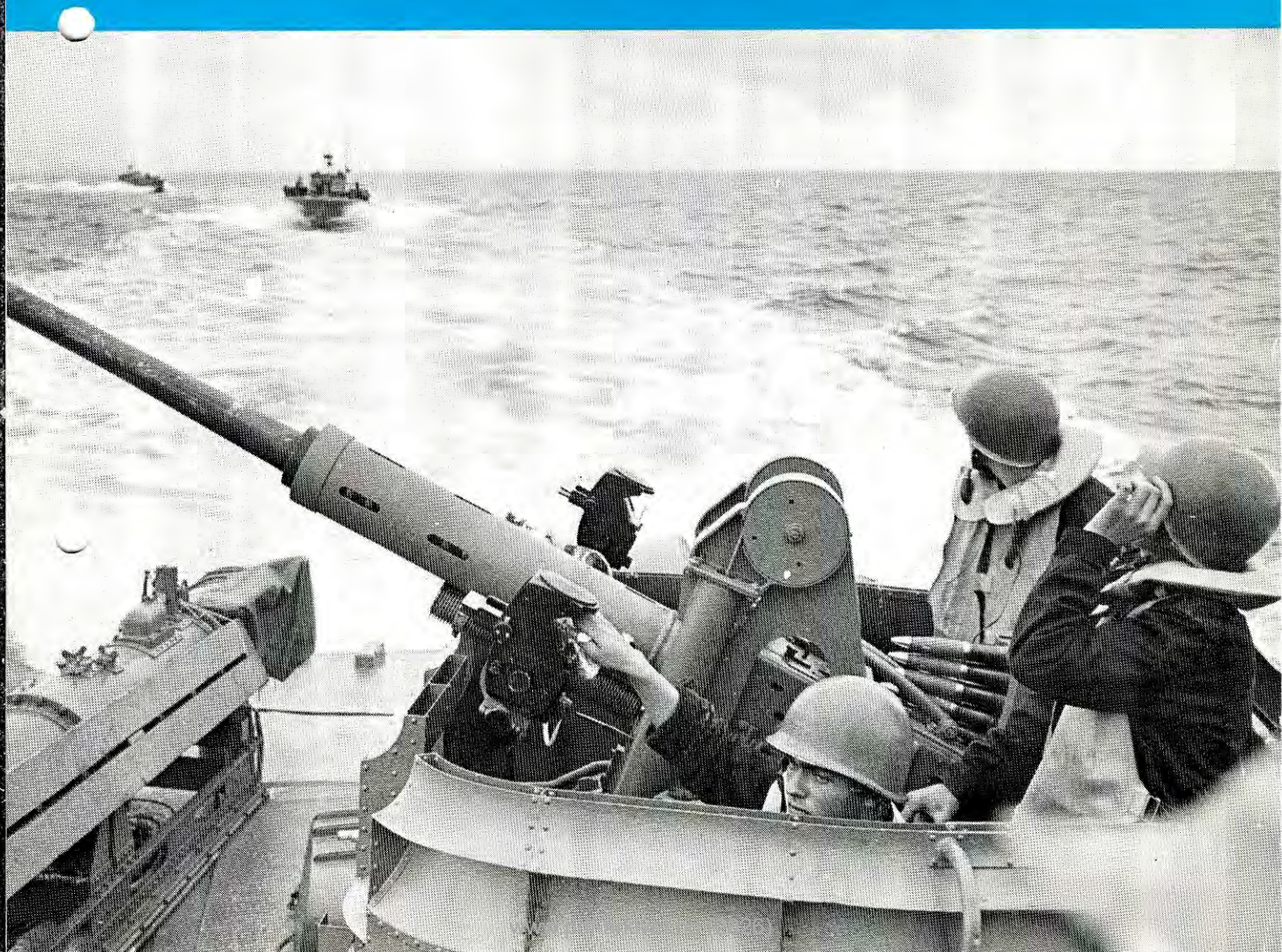

NORGES SIKKERHET

og Det europeiske fellesskapet (EF)

Politisk FORUM

Halfdan Hegtun (V)

Det eiendommelige er at enkelte som finner det naturlig å diskutere nær sagt alt som tenkes kan i forbindelse med EEC, de reagerer negativt om utenrikspolitiske og spesielt sikkerhetspolitiske perspektiver bringes inn i diskusjonen. Nationen tar med en bred penn avstand fra at enkelte «i 11. time» kommer trekkende med sikkerhetspolitikken, som etter bladets mening ikke har noe med markedspolitikken å gjøre.

Vi bør i denne forbindelse være enige om at det umulig lar seg gjøre å trekke noen klar grense mellom det vi kaller utenrikspolitikk og sikkerhetspolitikk. Vårt medlemskap i FN har selvsagt helt klare sikkerhetspolitiske aspekter. Det er elementære norske sikkerhetsinteresser som avhenger av at det ikke noe sted i verden får utvikle seg konflikter som kan føre til farlige stormaktskonfrontasjoner.

Folk i Risør og Kautokeino lever trygghet om ikke supermaktene får anledning til å støte sammen i Midt-Østen eller Kongo. Derfor var norske soldater med på FN-vakt i slike områder i årevis, og vår øremerkede FN-bataljon står alltid klar til utreise på ny.

Hva er sikkerhetspolitikk?

Norsk sikkerhetspolitikk har det også vært å være aktivt med i NATO. Dette har gitt landet en traktatmessig garanti om militær hjelp i en tenkelig situasjon, noe som vi ikke regner skal bli aktuelt for alvor, men som utgjør en tungtveiende politisk og psykologisk faktor i fredstid.

Man har i en slik allianse en garanti for ikke å bli utsatt for separat politisk utpressing, samtidig som man i et avgjørende viktig organ har medinnflytelse i alle sentrale sikkerhetsspørsmål i vår verdensdel.

Norsk sikkerhetspolitikk er det naturligvis også å arbeide for et best mulig nabo- og samarbeidsforhold til Sovjetunionen. Dette hensyn har bl. a. ført til at vi i NATO ikke ønsker å ha et så integrert militært samarbeid i fredstid som våre allierte i Vest-Europa.

Fornuftig norsk sikkerhetspolitikk er det også å bidra til å opprettholde den etablerte «nordiske balanse», som ikke bare gjenspeiler de to supermaktene engasjement i området, men som i høy grad er også en politisk og psykologisk realitet, noe som har vært en vesentlig fredsfaktor i Norden siden 1848/49.

På slike premisser kan ingen benekte at spørsmålet om norsk EEC-medlemskap har meget klare sikkerhetspolitiske aspekter. Vil f. eks. den nordiske balanse bli forrykket om Norge og Danmark blir medlemmer, mens det nøytrale Sverige i midten beholder sin alliansefrihet, men får en brukbar tollpolitisk ordning?

Eller om Finland i neste omgang får høve til å ordne seg handelspolitisk etter noenlunde samme mønster som vi så i forholdet til EFTA? De fleste vil trolig komme til at noen slik forrykning ikke vil finne sted i forbindelse med en slik løsning.

Hva så med hele øst-vest-forholdet i Europa om EEC blir utvidet og samarbeidet fordypet? Vil det fremme eller sinke arbeidet for fortsatt avspenning og mulige løsninger av såkalt anti-europeisk karakter? Som kjent er det de to ledende EEC-land, Frankrike og særlig

Vest-Tyskland, som i de senere år har gått mest aktivt inn for en tilnærmingsspolitikk østover.

I den grad man kan tale om en EEC-holdning i disse spørsmål, går den også klart i samme retning. Ingen kan i dag vite hvor langt dette vil lykkes, men man kan godt tenke seg en utvikling hvor man gradvis og bevisst — og med full amerikansk og sovjetisk medvirkning — bygger ned både rustninger og de politiske motsetninger og samtidig bygger opp og styrker stadig flere all-europeiske kontakter og samarbeidsmønstre.

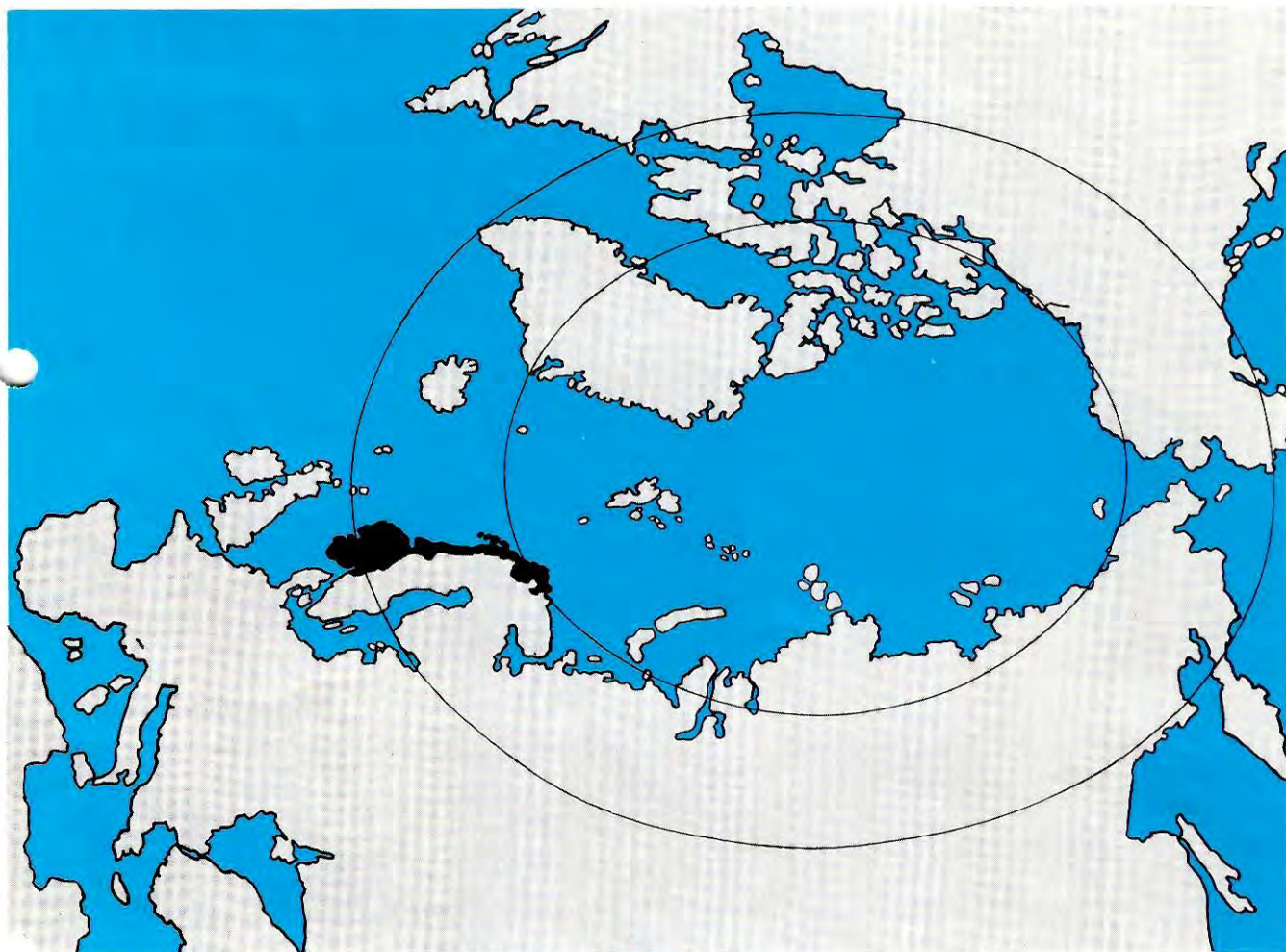
EEC og sikkerheten.

Dette vil kreve tid, klokskap og en bevisst vilje på begge sider i Europa, men i den grad dette etter hvert måtte lykkes, er det klart at det mest direkte amerikanske engasjement i vår verdensdel ville bli redusert og kanskje opphøre.

Dermed spør mange: Hva så med vår NATO-garanti, hvor det jo er den amerikanske makt som utgjør selve troverdigheten? Er det ikke i norsk interesse — spesielt med tanke på Nord-Norges sikkerhet — at USA's makt ikke forsvinner fra Europa og våre nordlige farvann? For det første er det vel til dette å si at om vi når fram til reelle løsninger og nye mønstre i Europa, så vil USA's nærvær selvsagt ikke være nødvendig i samme grad og på samme måte som nå. For det andre er det utvilsomt nokså langt fram til en slik situasjon, og for vårt vedkommende kan vi sikkert i en rom tid fremover regne med å beholde den amerikanske garanti gjennom NATO, enten vi kommer med i EEC eller ikke.

Likevel er det et meget relevant spørsmål å stille om en utvidelse og fordypelse av EEC-samarbeidet i seg selv vil føre til en større kløft mellom Vest-Europa og USA. Vil med andre ord den klare anti-amerikanske tendens som gaullismen representerte, bli forsterket, og bør vi av den grunn holde oss utenfor EEC?

Også i denne forbindelse må Storbritannia sies å være selve nøkkel-landet for oss. Britene er ikke bare europeere, de er også en atlantisk makt mer enn noen andre europeere.

Spesielt med britisk medlemskap, som allerede er besluttet, men også med en norsk og dansk tilknytning burde mulighetene for at EEC lukker seg inne i en snever kontinentaleuropeisk holdning med brodd vestover, være klart redusert.

Valget mellom et «atlantisk» og et «europeisk» tyngdepunkt i vår sikkerhetspolitikk vil dermed trolig ikke bli så påtrengende som enkelte fremstiller det, som f.eks. forskeren Martin Sæter i sine ytterst interessante skrifter.

Kartprojeksjonen viser at Norge ikke alltid er en utkant — her ser vi landets sentrale plassering mellom de to supermaktene USA og Sovjet.

Men — og det er viktig — hva så hvis det likevel, før en trygg alleuropeisk løsning kommer i stand, skulle gå slik at USA disengasjerer seg i Europa raskere enn de fleste ønsker? Vi bør ikke se bort fra muligheten for at problemene i Asia, i de egne storbyer, rasespørsmålene osv. etter hvert kan føre til en slik utvikling i USA's politikk. I så fall vil det fra en norsk sikkerhetspolitisk synsvinkel måtte fortone seg som en fordel å høre hjemme i en stor gruppering med omfang og tyngde som EEC.

Vi er tryggere i Det europeiske felleskapet

Viktige spørsmål.

Sikkerhetspolitikk er langt fra bare strategi, allianseforhold eller militær beredskap. Det er også et spørsmål om politikk og psykologi, om å opprettholde statsledelsens valgmuligheter og talefrihet utad, om den egne befolkningens følelse av forankring i en demokratisk gruppering som har de samme grunnholdninger og som ellers er stor nok til å skape likevekt og stabilitet.

Man bør i denne forbindelse ikke se bort fra det forhold at om Storbritannia og Danmark går inn i det europeiske fellesskap og Norge blir stående utenfor, blir Norge i så fall det eneste demokratiske NATO-land i Europa som ikke kommer med i dette stadig mer omfattende samarbeidet.

Det ville helt sikkert ikke føre til drastiske nye situasjoner på kort sikt, men uten å foreta oss noe som helst ville vi da ha plassert oss noe anner-

ledes på det politiske Europakartet enn tidligere. At dette på litt lengre sikt ville bli uten politiske virkninger — innad i vår egen opinion og utad når det gjelder hele vår stilling — er vel ganske utenkelig.

Vanskelige sider.

EEC-spørsmålet har svært mange sider, og ingen bør se bort fra noen av dem. Men for mange dreier det seg i siste omgang også om noe så enkelt som politisk tilbørighet. Hvem føler vi oss egentlig nærmest knyttet til, hvem er det vi handler mest med, hvorfra har vi fått de fleste tanker og impulser som i tidens løp har satt sitt preg på vårt samfunn? Sammen med hvem er det vi tror kan løse det moderne samfunns mange problemer i regional målestokk, og i hva slags gruppering er det vi best kan medvirke til en fredelig utvikling både i det gamle Europa og i de yngre, fattige verdensdeler som nå krever sin rett?

Svarene på slike spørsmål vil, som vi vet, være svært forskjellige hos mange av oss i dagens debatt. Men alt dette er også «sikkerhetspolitikk», og det er ikke noe man finner på i «den 11. time». Det er tvert imot kjernespoørsmål som iallfall hos noen har vært med i vurderingen fra første stund markeds-spørsmålet meldte seg på dagsordenen for oss.